

Styresak 2025-36

Saksframlegg

Arkivkode:

Saksbehandler: Monika Olsen

Dato saksframlegg: 04.12.2025

Møtedato: 05.12.2025

Invitasjon til å gi innspill til ny plan for Oslofjorden

Bakgrunn

Klima- og miljødepartementet inviterer til å gi skriftlige forhåndsinnspill til ny plan for Oslofjorden i forbindelse med at regjeringen skal legge frem en ny Oslofjordplan i 2026. Det bes om forslag til hva vi kan gjøre for å redde fjorden.

Svarfrist: 12.12.2025

I den nye Oslofjordplanen vil regjeringa trekke fram de viktigste prioriteringene for arbeidet med å bedre tilstanden til fjorden de neste fem åra. Den nye planen vil bygge videre på Oslofjordplanen fra 2021. [Vil legge fram ein ny plan for Oslofjorden - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Lenke til ny (03.06.2025) rapport om kartlegging av fysiske inngrep i gruntvannsområder i Oslofjorden: [Kartlegging av fysiske inngrep i gruntvannsområder i Oslofjorden - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no)

Hva saken gjelder

Innspill fra Styret for Ytre Hvaler nasjonalpark til ny Oslofjordplan

Til: Klima- og miljødepartementet

Dato:

Styret for Ytre Hvaler nasjonalpark takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet med ny Oslofjordplan. Oslofjorden står i en krevende tilstand, og det er avgjørende at den nye planen gir tydelig retning, samordning og gjennomføringsevne.

Nasjonalparken ble etablert i 2009 som Norges første marine nasjonalpark og omfatter noen av de mest artsrike og sårbare marine naturtypene i fjorden – blant annet ålegrasenger, kalkalger, tareskog, bløtbunnsområder, strømrrike sund og korallforekomster. Disse naturtypene er sterkt påvirket av eutrofi, klimaendringer og et økende areal og brukspress. Styret ønsker derfor å bidra med innspill som kan styrke kunnskapsgrunnlaget, overvåkingen, tiltaksgjennomføringen og samhandlingen i Oslofjorden.

1. Styrket samordning og mer tilgjengelig informasjonsflyt

Det finnes i dag en betydelig mengde aktører og initiativ i Oslofjorden: Oslofjordrådet, vannområdene, kommuner, nasjonalparkene, forskningsmiljøer, næringsliv og frivillige organisasjoner. Informasjonsflyten mellom disse er fragmentert og varierende.

Styret anbefaler at Oslofjordplanen legger føringer for:

a) Ett tydelig informasjonsnav

En digital, lett tilgjengelig samleside for beslutninger, tiltak, overvåkingsresultater og statusrapporter.

b) Klarere ansvars plassering for formidling

Oslofjordrådets sekretariat bør ha ansvar for regelmessig og systematisk informasjon ut til kommuner, statlige aktører, vannområder og verneområdeforvaltning.

c) Vurdering av utvidet observatørstatus

Norsk Vann bør vurderes som observatør i Oslofjordrådet, ettersom avløp er et av de mest sentrale påvirkningsområdene for fjordens miljøtilstand.

2. Et helhetlig og koordinert overvåkingssystem

Robust og langsiktig overvåking er nødvendig for å forstå utviklingen i økosystemene, dokumentere effekten av tiltak og prioritere ressursbruk. I dag er overvåkingen fordelt på flere programmer, noe som gir et ujevnt kunnskapsgrunnlag.

Styret anbefaler at Oslofjordplanen:

a) Sikrer stabile, årlige tidsserier

Dette gjelder blant annet planteplankton, bløtbunn, hardbunn, tareskog og ålegras.

b) Etablerer et koordinert overvåkingssystem

Statlige, regionale og kommunale overvåkingsprogrammer må kobles tettere sammen, med en felles datatilgang.

c) Særskilte utfordringer og behov i Ytre Oslofjord

Ytre Oslofjord er både et av de mest verdifulle og mest påvirkede områdene i fjorden.

Området, inkludert Ytre Hvaler nasjonalpark, er særlig utsatt for:

- Langtransporterte næringsstoffer fra hele nedbørsfeltet.
- Økende fritidsbåttrafikk og høyt rekreasjonstrykk.
- Påvirkning på sårbare gruntvannsområder, blant annet ålegrasenger.
- Klimaendringer som gir sterkere bølge- og stormeksponering.

Denne kombinasjonen gjør at Ytre Oslofjord trenger et særlig robust og helhetlig overvåkingsopplegg for å kunne dokumentere utvikling og prioritere riktige tiltak.

3. Ålegras – et kritisk kvalitetselement som må prioriteres

Ålegrasenger er en av de mest sentrale naturtypene i nasjonalparken, med stor betydning for vannkvalitet, karbonbinding, fiskerekuttering og biologisk mangfold. Samtidig er ålegras i tilbakegang og påvirkes av økt forekomst av alger («lurv»).

Styret anbefaler at:

- Overvåkingen av ålegras intensiveres både i antall lokaliteter og i frekvens.
- Ålegras inngår som et sentralt indikatorelement i Oslofjordplanens målsystem.
- Kunnskapsgrunnlaget styrkes for å støtte restaurering og forvaltning av gruntvannshabitater.

4. Restaurering av marine naturtyper – behov for tydelig satsing

Restaurering av natur blir en stadig viktigere del av norsk miljøpolitikk, og Oslofjorden er et prioritert område. Ytre Hvaler nasjonalpark har særlige forutsetninger for å gjennomføre konkrete, målbare restaureringstiltak.

Styret anbefaler at Oslofjordplanen:

- Inkluderer en tydelig satsing på restaurering av marine naturtyper.

- Prioriterer naturtyper der restaurering gir høy effekt, særlig ålegrasenger, tareskog og bløtbunnsområder.
- Legger til rette for pilotprosjekter i nasjonalparker og verneområder, der resultatene kan brukes i resten av fjorden.

Restaurering i nasjonalparken vil styrke økologisk tilstand lokalt, samtidig som den bidrar med kunnskap for tiltak andre steder i fjorden.

5. Bærekraftig fritidsbåtbruk i sårbare områder

Fritidsbåttrafikken i ytre Oslofjord øker betydelig, og påvirker særlig ålegrasenger, fugleliv, bunnsubstrat og ro- og naturverdier i verneområdene. Særlig sårbare naturtyper ligger i grunne bukter og sund med mye aktivitet om sommeren.

Styret anbefaler at Oslofjordplanen:

- Omtaler behovet for bedre styring av fritidsbåtaktivitet i sårbare områder.
- Vurderer tiltak som informasjon, soneinndeling, fartsgrenser eller tidsbegrensninger der naturhensyn tilsier det.
- Styrker arbeidet med å informere om naturverdier, sårbare habitater og hensynsfull ferdsel.

En mer helhetlig tilnærming til fritidsbåttrafikk vil gi bedre balanse mellom friluftsliv og naturhensyn.

6. Ytre Hvaler som presset og verdifull region

Ytre Hvaler nasjonalpark ligger i et område med:

- Høyt påvirkningsnivå fra avløp og næringssalter.
- Intensiv fritidsbåttrafikk og rekreasjonsbruk.
- Sårbare marine naturtyper.
- Store verneverdier knyttet til sjeldne naturtyper og arts mangfold.

Styret anbefaler at Oslofjordplanen tydelig prioriterer områder som kombinerer stor sårbarhet med stor økologisk verdi – herunder Ytre Oslofjord og nasjonalparkene i tiltaksgjennomføring, overvåkingsinnsats og restaureringsarbeid.

Nasjonalparkene bør inngå som kunnskaps- og forvaltningspartnere i gjennomføringen av planen.

Avsluttende merknad

Styret for Ytre Hvaler nasjonalpark støtter regjeringens arbeid for en forsterket og kunnskapsbasert Oslofjordplan. Vi bidrar gjerne i videre dialog og kunnskapsdeling, og står til disposisjon for innspill om hvordan verneområdene best kan integreres i det samlede fjordarbeidet.

Med vennlig hilsen

Styret for Ytre Hvaler nasjonalpark

Forvalters forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret støtter innspillet til arbeidet med ny Oslofjordplan.

Vedtak

Settes inn

Møteplan 2026 Ytre Hvaler nasjonalparkstyre

Dato	Sted
Januar	Styremøte
April/mai	Styremøte med befaring
Juni?	Samling Kosterhavet, Færder og Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
September	Styremøte med befaring
November/desember	Styremøte
Mars	Rådgivende utvalg

Møter i Ytre Hvaler nasjonalparkstyre

Saksframlegg og møteprotokoll finner du under [møtedokumenter](#).

Det har vært praksis å avholde ca. fire møter pr. år for Ytre Hvaler nasjonalparkstyre. Fire møter er et minstekrav i henhold til vedtektene.

Det kan bli satt opp supplerende møter via Teams/e-post eller arbeidsutvalgsmøter ved behov.

Møtet i januar har hovedfokus på gjennomførte tiltak forrige år, samt forslag til tiltak og budsjett for kommende år. Det har vært praksis å invitere Statens Naturoppsyn til dette møtet for en oppsummering av deres oppgaver.

Det har blitt en tradisjon å ha et felles møte med Færder nasjonalpark og Kosterhavet nasjonalpark. Møtet kombineres med eget styremøte ved behov, befaring og felles møte og middag. For 2026 er Færder nasjonalparkstyre vertskap. Disse samlingen har oftest vært i mai/juni. Denne samlingen varer fra lunsj til lunsj, og det er en kombinasjon av foredrag og befaring. Innlegg fra alle nasjonalparkene med aktuelle saker.

Det foreslås styremøter med befaring både vår og høst.

Styremøtevarighet har vært 3 timer, med unntak av sommermøtet med befaring. Møtetid har vært på fredager fra 10:00-13:00, ofte avsluttet med middag – ferdig senest kl 15.

Det skal avholdes ett møte med rådgivende utvalg i løpet av 2026.